

Objavme hodnotu Božieho daru

Rytmus nášho života je poznačený striedaním práce a odpočinku, pohybu a ticha, bdenia a spánku, dňa a noci, nedele a pracovných dní... Dnešné čítania hovoria o dôležitosti sobotného (pre nás nedeľného) oddychu a o rešpektovaní tohto 'voľného' dňa. Myslím si, že stojí za to sa zamyslieť nad tým, čo to znamená a prečo Biblia pripomína, že jeden deň máme zasvätiť a oddychovať.

V prvom čítaní (Dt 5,12-15) sa spomínajú tri hlboké náboženské významy sobotného odpočinku: oslobodenie - Izrael musí prestať pracovať v sobotu, aby si spomenul, že bol oslobodený od 'nútených prác' Egypta. Odpočinok sa tak stáva znakom potvrdenia hodnoty osoby, nadradenosti človeka nad vecami. Náš odpočinok je tiež akousi účasťou na odpočinku Boha: Gn 2,3 úzko súvisí so sobotným odpočinkom - s Bohom, ktorý 'odpočíval' po šiestich dňoch stvorenia (Ex 31,17). Sobotný odpočinok je aj znakom toho, že sme Božími deťmi: 'Ale siedmy deň je sobota pre Pána, vášho Boha'. (Dt 5,14). Oddych a slávenie soboty - pre Izraelitov a nedele - pre nás teda nie je ani tak záležitosťou zachovávania predpisu, ale skôr potrebou slobody a dialógu medzi Bohom a jeho ľuďmi, medzi Bohom a nami dnes, tu a teraz.

Z Biblie vieme, že v rukách zákonníkov sa *Sabat* premenil na precízny rad predpisov a zákazov, až sa stal znakom nového otroctva a vonkajšieho kultu. Ale Ježiš prichádza, aby napravil všetky tieto zbytočné predpisy. Nezaujal nijaký revolučný postoj voči sobote, naopak, zachováva sobotu, ale ide priamo k tomu podstatnému, keď potvrdzuje nadradenosť milosrdenstva nad kultovými potrebami a predpismi týkajúcimi sa sobotného odpočinku (lieči človeka s ochrnutou rukou) a nadradenosť svedomia nad vládou, človeka nad zákonom (sobota je stvorená pre človeka a nie človek pre sobotu). Jeho otázka: 'Je dovolené konať dobro v sobotu...?' dáva sviatku pozitívny obsah, na ktorý Židia akoby zabudli.

Pozrime sa, ale podrobnejšie na evanjelium (Mk 2,23-3,6), aby sme pochopili čo chce nie iba farizejom, ale aj nám, moderným ľuďom 21. storočia Ježiš povedať. Druhá kapitola evanjelia sv. Marka sa otvára zázrakom uzdravenia ochrnutého (Mk 2,1-12). Záver tejto kapitoly je prepojený s ďalším zázrakom, uzdravenie muža s vyschnutou rukou (3,1-6). Obidve epizódy sa dejú v sobotu a je to dôležité, pretože sobota je Boží deň, je to deň osláv, radosti, odpočinku, plnosti života. Ježiš prechádza posiatymi poliami, v sobotu, kedy nie je dovolené brať klasy, trieť ich a jesť. Farizejom sa to nepáči a konfrontujú ho, no Ježiš im odpovedá že sobota je pre človeka, zákon je pre človeka, nie človek pre zákon.

V synagóge Ježiš stretáva muža s vyschnutou rukou. Ruka je znakom sily, no vysušená, scvrknutá ruka nič nezmôže, nemá schopnosť prijímať, pracovať a dávať. Ježiš uzdravuje jeho ruku a hovorí mužovi: Staň si do prostriedku! Sloveso ἐγείρω má rovnaký význam ako vzkriesiť. Ježiš ho kriesi/povoľáva k novému životu. Postaví tohto muža do stredu a všetci okolo v ňom vidia, samozrejme, ak chcú, svoj obraz. A položí

im otázku, ktorá sa zdá byť hlúpa: ‘Slobodno v sobotu robiť dobre alebo zle, zachrániť život alebo zničiť?’ Ježiš tu myslí na jednoduchú vec, ktorá platí aj pre nás: dobré alebo zlé je to, ako používame svoju ruku. Ak ju neotvoríme, žijeme v zle a zabíjame, ale ak sa ruka otvára, aby sme prijali dar, pracovali a dávali, je to dobré a naša ruka dáva život.

Ale oni mlčali, lebo nemali odpoveď. Ježiš sa nahnevane obzerá, hnevá sa na zlo a je zarmútený nad zaslepenosťou, v gr. πώρωσις (tvrdosťou) ich srdca. Výraz „tvrdosť“, znamená zväpenatenie (kalcifikácia), teda srdce z kameňa, mŕtve srdce, pretože pôvodom suchej ruky je mŕtve srdce, ktoré nevie milovať, a preto ruku môže iba drviť a dominovať, nie otvárať, prijímať a dávať.

Problémom je teda: ako vyličiť ľudské srdce? Srdce je stredobodom človeka a táto tvrdosť srdca je typickou vlastnosťou nielen nepriateľov, ale aj Ježišových učeníkov. Zatvrdnuté srdce už nevie milovať, zväpenatelo, a jediný spôsob, ako prekonať tvrdosť srdca, je láska, ktorá si nekladie žiadne podmienky.

A nakoniec Ježiš mužovi hovorí: ‘Vystri ruku’! A keď bola ruka vystretá, bola uzdravená. V skutočnosti skutočným zlom nie je tá ruka, ale tvrdosť srdca ľudí okolo. V gr. autor použil sloveso ἀποκαθίστημι, čo znamená, že ruka bola prerobená tak, ako bola pôvodne zamýšľaná. Ruka, ktorá sa otvára na prijatie, prácu a darovanie, znamená srdce, ktoré žije a miluje, pretože láska sa prejavuje v ruke, v službe.

Ježiš si prednostne vyberá sobotu, aby konal dobro, nie z kontroverznosti ale preto, že sobota je privilegovaný deň na konanie dobra, na opätovné začlenenie núdznych do plnosti života, na oslobodenie tých, ktorí sú nejakým spôsobom otroci. Pre nás kresťanov je nedeľa deň, kedy sa snád' viac modlíme a odpočívame, prežívame spoločný čas s tými, ktorí máme radi. Mať z času na čas takýto deň je dar od Boha. Prežitie nedele legalistickým spôsobom skresľuje jej význam. Ak dodržiavame tento odpočinok iba zo strachu pred Bohom, zo strachu, že ak nepôjdeme na sv. omšu, Boh nás potrestá, robíme z Boha tyrana a z nedele otroctvo (ako farizeji). Nedeľa je dar, ktorý nám Boh ponúka ... skúsme znovu objaviť krásu tohto daru!